

Yhteinen NAANTALI

N:o 2 1983

540-vuotias palaa perinteeseen... Naantalin kylpylä kohoaa ripeästi.

Eräänä helmikuun iltana vuonna 1863 kokoontui seitsemän Naantalin herrasmiestä keskustelemaan "savikylpylaitoksen" perustamisesta. He päättivät perustaa yhtiön, jonka osakkeita tuli olemaan 250 ja niiden nimellisarvo 15 ruplaa. Tohtori Trappin tehtäväksi annettiin tiedustella kaupungin maistraatilta kylpyläpaikkaa Nunnanmäeltä ja saven saantia Viluluodolta.

Saamansa tehtävän mukaisesti Trapp pyysi, että muodostettava yhtiö saisi oikeuden perustaa laitoksen savi-, höyry-, suihku-, amme- ja merikylpyjä varten Nunnanmäelle. Hän kirjoittaa Naantalin maistraatille mm., "ettei voitane kieltää sitä tosiasiaa, että Naantali on sijaintinsa puolesta erittäin suotuisassa asemassa ja sen edessä voi olla mitä iloisin tulevaisuus", joten kaupunkilaisten tulisi olla kiinnostuneita tähän ensi askeleeseen "sillä tiellä, joka voi johdattaa Naantalin kaupungin hyvinvointiin," --- "sillä kukaan ei kieltäne, että tänne perustettava savikylpylä on kesäisin hankkiva Naantalille ei vain raajarikkoisia ja halvaantuneita vaan myös tervettä väkeä, joka hekumoi päästä vilvoittelemaan Naantalin ulapan sinisiin aaltoihin."

kylpylärakennus tulee olemaan keskieuropalaistyyppinen kylpylä, jossa perinteiset vesi-, kylpy- ja savihoidot on yhdistetty uudenlaisen tutkimus- ja hoitovalmiuteen. Kylpylän tehokkaat tutkimus- ja hoito-osastot tekevät mahdolliseksi kylpylä- ja virkistyspalvelujen ohella asiakkaille korkeatasoisen lääketieteellisen hoidon antamisen. Kylpylässä tulee vastaanottamaan useita eri alojen erikoislääkäreitä.

Kylpylän erikoisuutena tulevat olemaan 37-asteinen, lämmin, roomalaiseen tyyliin rakennettu oleskelu- ja seurusteluallas sekä vastavirtauima-allas suihkulähteellä varustettuine saarekkeineen. Vanhaa saunakäytäntöä palautetaan mieliin myös turkkilaisessa saunas- ja aidolla luonnonsavella ja mudalla toteutetuissa hoidoissa.

Naantalin kylpyläkeskuksen markkinointi on jo käynnistetty. Ulkomaisista kohteista erityistä painoa markkinointialueina on asetettu Tukholman talousalueelle sekä muille Pohjois-Euroopan alueille, joista kylpylälomatuotteille on tälläkin hetkellä suuri kysyntä.

Kotimainen kylpylälomailu on myös vasta käynnistymässä, sillä olemassa olevat kohteet ovat olleet lähinnä kuntouttamilaitoksia, jotka ovat erikoistuneet vammaiskuntoutukseen eli todellinen vaihtoehto on tähän asti puuttunut kotimaisiltakin kylpylälomailijoilta.

Näin leppoisan romanttisissa merkeissä tapahtui kylpylätönnön alku 120 vuotta sitten, - ainakin Kerttu Innamaan kuvaamana "Naantalin historian" sivuilla.

Tänään varmaan homma on mutkikkaampaa ja suurimittaisempaa. Mutta joka tapauksessa Kalevanniemessä tapahtuu asioita ripeässä tahdissa. "Perinteen palauttamisesta" huolehtii nyt turkulainen Kuntoutusyhtymä joka rakennuttaa uutta terveyskylpylää.

Kylpylärakennuksen on piirtänyt Arkkitehtitoimisto B. Casagrande & Co ja suunnitelma pyrkii noudattamaan Vanha-Naantali-lookia puusomisteisine kattolappeineen ja pylväikköineen. Uusi

On täysi syy uskoa, että laitos valmistuttuaan tulee merkittävästi muuttamaan kaupunkimme kuvaa ulospäin sekä näkymään myös katukuvassa. Noin satapäisen henkilökunnan merkitys työllisyyteen on myös huomattava. Siksi on syytä korostaa kaupungin osuutta lähiympäristön kunnostamisessa, tähän kuuluu oleellisena rannan kävelytien jatkaminen Ruonan ja Taimon suuntaan. Tärkein viihtyvyyttä lisäävä tekijä tulee olemaan uuden Turku-Naantali tieyhteyden avautuminen, joka imee raskaan liikenteen pois Aurinkotieltä ja kylpylän läheisyydestä. Tämän hankkeen kaikinpuolinen kärehtiminen on kaupungin avainkysymyksiä.

yh
se
po
ru
ge
te
k
n
a

Palaan vielä peliteemaan. Yhteisten asioiden hoidossa on noudatettava pelisääntöjä: täsmällisten, kirjoitettujen ohella myös ns. hyviä tapoja. Niitäkin on noudatettava. Verta pelikentälle-ajatus, vain yleisön hauskuttamiseksi on vastoin sosialidemokraattien periaatteita. Me emme koe politiikkaa peliksi, jota kaupunkilaiset seuraavat ja poliitikot pelaavat. Poliitikko on

yhteisten asioiden hoitamista ja pelissä ovat kaikki kaupunkilaiset mukana sekä maksajan että saajan roolissa. (Varsinkin maksajan). Ne lyönnyt ja potkut jotka politiikan tantereilla saadaan ja annetaan, voivat tietenkin nauruttaa tai suututtaa, niitten ansiosta voi yksi nousta ja toinen pudota. Vahingon ilohan on se vilpittömin ilo – on monen motto. Sanon kuitenkin, että teatterit, konsertit, urheilukilpailut ovat halpaa huvia yhteisten asioiden kanssa pelaamisen rinnalla. Siitä hauskuudesta, minkä poliitikot järjestävät, maksaa kansa kovan hinnan. Siksi toivomme, että kaupunkilaiset seuraisivat asioiden käsittelyä, arvioisivat ratkaisujen vaikutusta ja tekisivät itse johtopäätöksensä.

Kun esim. 70 000 markkaa ansaitsevan perheen tuloista menee kaupungille yli 10 000 markkaa. Kannattaa siis katsoa, mihin ja miten nuo rahat pannaan ja kuinka niillä huseerataan. Se on taloudellisesti perusteltua ja osallistumisen kautta voi elämä tuntua mielenkiintoisemmalta, enemmän elämältä.

Mikko Rönholm

Miksi?

"Yhteinen Naantali" on vuosien varrella ollut varsin säyseä lehti. Olemme kertoneet kotikaupungistamme muisteluksia, tarinapätkiä – kuvin ja kirjoituksin valottaneet sekä menneitä päiviä että nykyhetken näkemyksiä. Useimmiten epäpoliittisesti mutta joskus poliittisinkin kiemuroin – olemmehan demareita.

Olemme kuitenkin aina pyrkineet näkemään asiat niiden valoisalta puolelta. Uskoneet ihmiseen ja siihen, että me ihmiset yhdessä pyrimme ja pystymme rakentamaan yhteiskuntaamme yhä lisää viihtyisyyttä ja turvallisuutta.

Päällisin puolin näin onkin. Naantalin kaupungin toiminnat riittävät esimerkiksi miltei missä hyvänsä. Työttömyyttä esiintyy, mutta luvut eivät ole läheskään sitä synkkyysastetta kuin maassamme yleensä. Kaupungin vauraudesta johtuen yhteiskunnan turvaava käsi ulottuu ehkä pitemmälle kuin muissa kaupungeissa.

Tuntuu siis, että meillä olisi kaikki OK. Elintaso ja yleinen hyvinvointi ei ehkä missään eikä minään historian tuntemana aikakautena ole ylittänyt nykyistä tasoa.

Mutta sittenkin.

Mikä on mennyt pieleen – ja miksi?

Miksi osa nuorisosta on mennyt lukkoon – täydellisesti. He eivät tämän näennäisen hyvinvoinnin keskellä jaksa uskoa mihinkään, nähdä tulevaisuudessa mitään mille voi rakentaa. He eivät usko kanssaihimiinsä eikä ihmisten luomiin muotoihin ja sääntöihin.

Tämä kysymys ei koske Naantalia, ilmiö on maan ja maailmanlaajuinen.

Yksi asia on varma!

Itsestään tällaiset asenteet eivät synny eivätkä kasva. Niillä täytyy olla jossakin syynsä ja perustansa, mutta missä?

Jossakin mutkassa nämä kiivaan kehityksen ja edistyksen rattaat ovat poikenneet aiotulta tieltä. Jokin on pielessä. Jossakin kohdassa hienot koneistot eivät pelaa, jossakin on tyhjää ja nuoret ihmiset putoavat kyydistä.

Onko tällaisen ajattelun taustalla vaisto tai tietoisuus yllämme leijuvan totaalisen tuhon mahdollisuudesta – sen monista variaatioista. Lamauttaako tehoyhteiskunnan mieletön pyrkiminen aineellisten arvojen keräämiseen – mieletön halu ja kiire saavuttaa jotakin, olla jotakin, hankkia yhä lisää jotakin.

Vai olemmeko me kaikki osaltamme unohtaneet jotakin. Unohtaneet lapsen, nuoren, veljen, toverin, lähimmäisen. Jättäneet yksin. – Kun meillä ei ole aikaa.

Sivulla 6 Ari Rapo ja Heikki Aalto kartoittavat sitä toisenlaista Naantalia. He puhuvat nuorten näkymistä nuorten kielellä.

Lukekaa, suuttukaa, olkaapa vaikka perin närkästyneitäkin.

Mutta ennen kaikkea kysykää – MIKSI?

Sillä se on hyvin vakava kysymys.

E. P:n

Arkkitehtitoimisto

Lukander & Vahtera

Turku. Humalistonkatu 9
p. 511011

PERUSYHTYMÄ OY

Vahva tekijä kaikessa rakentamisessa

hyvä
rivitalo
koti

Naantali
venekuja

Rakennustoimisto R. Järvinen Oy on aloittanut uuden rivitaloyhtiön rakentamisen Venekujalle Naantaliin. Asunto Oy Naantalin Harjakas käsittää yhteensä 16 vapaarahoitteista rivikotia. Ja kaikki huoneistot ovat 1-kerroksisia. Yksilöllisestä suunnittelusta vastaa Arkkitehtitoimisto B Casagrande & Co.

Huoneistokoot:

2 H+K+S 70 m²

3 H+K+S 84,5 m²

4 H+K+S 99 m²

Julkisivut tiiltä ja käsiteltyä puuta. Ensimmäiset asunnot valmistuvat vuoden loppuun mennessä. Hyvät liikenneyhteydet keskustaan ja Turkuun. Tee ennakkovaraus heti hyvästä rivitalosta!

Rahoitus ja asunosaastantä:

NAANTALIN SÄÄSTÖPANKKI

Esittely ja myynti:

SÄÄSTÖPANKKIEKSI KIINTEISTÖVÄLITYS

Tullinkatu 13, 21100 Naantali, puh. 753170

Rakentaa:

RAKENNUSTOIMISTO R. JÄRVINEN OY

Humalistonkatu 3 B 20100 Turku 10
Puhelin 335 400

**Rakennamme
viihtyisyyttä
Länsi-
Karvettiin.**

– tiedustele
rivitaloasuntojamme

Rakentaa:

RAKENNUSVASARA OY

Varpeenaukio 11, Raisio, puh. 783035

Juhlimme 540-vuotiaasta Naantalia

Merkkipäivän kunniaksi piti Naantalin kaupunginvaltuusto juhlakokouksensa 26.8.1983. Tässä kokouksessa käyttämässään puheenvuorossa Mikko Rönholm kuvasi Naantalin kehitystä viime vuosikymmenien aikana, verraten sitä niiden ihmisten elämänsä aikana, joiden tällä hetkellä istuvat kaupungin valtuustossa. Rinnastus oli mielenkiintoinen ja noin vapaasti visioiden julkaisemiseksi sen "ajanmukaisesti" kuvitettuna.

Herra valtuuston puheenjohtaja, hyvät valtuutetut. Maailma, jossa elämme ja Naantali sen mukana, on poikkeuksellisen voimakkaan kehityksen tulosta. Kehityksen arviointi ja ymmärtäminen on usein vaikeata, koska tuo kehitys on sekä suurien, meistä riippumattomien tapahtumien painetta että pienten ihmisten työn ja aherruksen yhteistulosta. Siksi yritänkin kuvailla Naantalin kehitystä kertomalla valtuustoryhmämme jäsenten elämänsä aikana ne osat jotka liittyvät tämän 540 vuoden taipaleen viime tapahtumiin. Jokainen tarina olisi laulun arvoinen, mutta toivon leppoisaa hyväksyntää muistinvaraisten tietojen mahdollisiin epätarkkuuksiin.

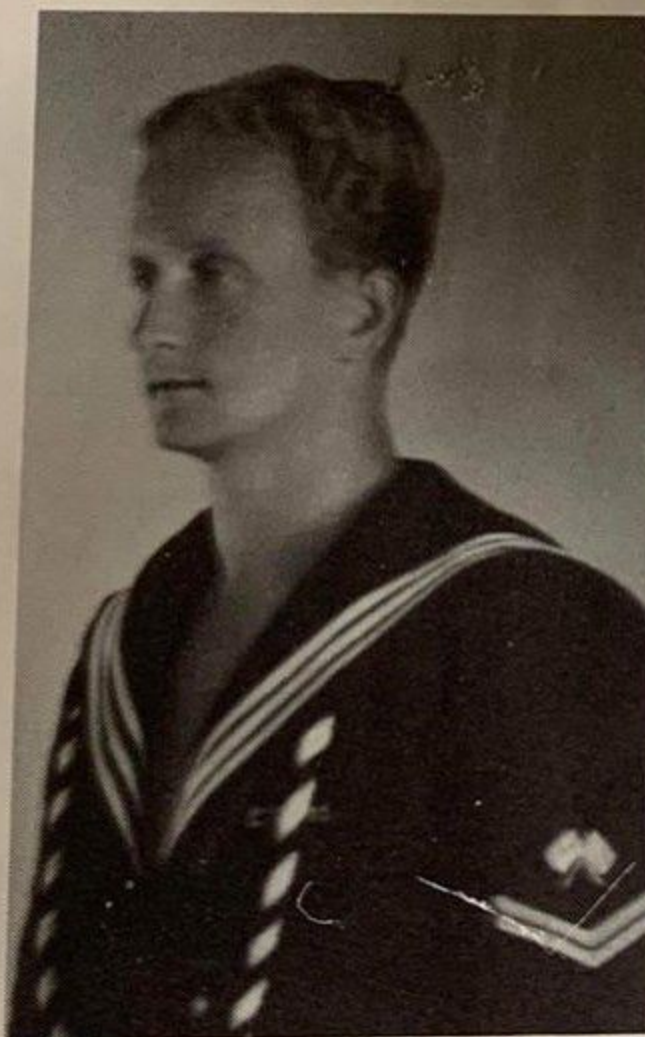

Vuonna 1924 syntyi Luonnonmaan Isonkylän Hakalan torppaan Jorma Salmikivi. Aikalaistensa tapaan jo nuorena leivänsyryään, ensin Rymättylään, josta kutsu kävi pariin vuodeksi "sinne jonnekin" – sen jälkeen topparoikan mukana rataa rakentamaan. Naantalilla lienee ollut kuitenkin pysyvä vetovoimansa, sillä pian Jorkka nähtiin harjoittelemassa mallipuupepään taitoja ensin Kopessa ja myöhemmin Myllykoneessa. Kunnes v. 1972 siirtyi johtamaan Rainan Työkeskusta. Tässä tehtävässä hänen pätevyytensä ja lähimmäistä ymmärtävä lämmin luonteensa tuottanevat sekä tuloksia että lämmintä tyydytystä. Koska juuri sosiaalinen työ ja vaikeuksissa olevista lähimmäisistä huolta kantaminen lienee sitä perimmäisintä Jorkassa. Se on hänen elämänsä nähtävissä.

Paavo Pensamo syntyi vuotta myöhemmin Nousiaisissa, jonne hänen isänsä oli ajautunut Ukrainasta, suuren Neuvostoliiton synnytyskipujen seurauksena. Naantaliin Pensamot muuttivat v. 1933. Ensin Soinisiin, professori Kaarlo Jänteen maatilalle ja sieltä 1937 Karvetiin, Einari-isännälle tallirengiksi, jonka isäntä sittemmin korotti tallimestariksi, koska oli sitä mieltä, että täytyy meilläkin näitä virkamiehiä olla. Karvetissa aloitti Paavokin pikkurengin uran, siirtyen sieltä VR:n konepajalle, joka sotareissua lukuunottamatta, säilyikin työpaikkana

vuoteen 1948. Aherrus jatkui LSO:n teurastamolla, josta siirto vuonna 1962 Nesteen jalostamolle. Laajan kunnallispoliittisen panoksen lisäksi toimii Paavo Nesteen pääluottamusmiehenä. Vastuuta lisää myös Kemian liiton valtuuston puheenjohtajuus. Paavon elämänsä vaihteiden kohdalla tulee esiin kehityksen pyörän kiivas tahti. Soinisten ja Karvetin tilat ovat nyt kaupungin omistuksessa, osaksi jo asuinalueina. Ja tämän pyörän vauhdittajista voimakkaimpia oli Einari Karveti, jonka persoonallinen panos esim. Nesteen Naantaliin sijoittumisessa oli ensiarvoinen.

Jos Naantali sijaitsisi Pohjanlahden länsirannalla niin tuskinpa tätä tomeraa alikessua olisi valittu kaupunginvaltuustoon. Kaarlo Tossavainen pulpahti näet Naantalin Kopen rantaan sukellusvene "Vesihiden" matkassa v. 1942. Ahtaasta luukustaan ulos ryömittyyään Kalle lienee todennut seudun varsin siedettäväksi. Joka tapauksessa tämä, silloinen sukellusveneitten turvasatama muodostui hänelle pysyväksi ankkuripaikaksi. Kaupunki alkoi kasvaa, työtä osaavalle riitti. Ensin Tupavuoren ja Nesteen kautta Kopeen ja vihdoin v. 1955 kaupungin sähkölaitoksen palvelukseen, jossa aherrus vielä jatkuu.

Kallen tarina kenties parhaiten muistuttaa, miten suuret tapahtumat ohjaavat sekä pientä ihmistä että kokonaista kaupunkia. Luultavasti Kallen ja hänen kaveriensa sukellukset toivat osaltaan Naantalin sataman ja sen syväväylän laajempaankin tietoisuuteen. Tämä tietoisuus ehkä oli taas osaltaan ohjaamassa kaupunkimme kehitystä kohti nykyisiä näkymiä.

Samana vuonna ja samaan paikkaan vaelsi sitten Penttisen Reino. Äitinsä kera evakkoon lähtenyt pojannaskali sai parin vuoden vaellusten jälkeen turvapaikan samaisesta Kopen rannasta, jossa äidille järjestyi työpaikka sekä asunto. Siinä sitä sopi katsella vaikka Kallen puuhailuja veneessään sekä emälaiva Sisulla. Pitkään ei tuumailuille jäänyt aikaa. Leipä oli lujassa köyhällä pojalla. Postinkantoa, puusepän oppia, työskentelyä sillä mainitulla Sisula-laivalla, sekä monia muita enemmän tai vähemmän raskaita hommia. Elettävä oli. Vakinainenkin paikka löytyi vihdoin vuonna 1954 Juurikassokerista, josta sitten aikanaan siirtyi Naantalin matkustajaterminaalin hoitajaksi.

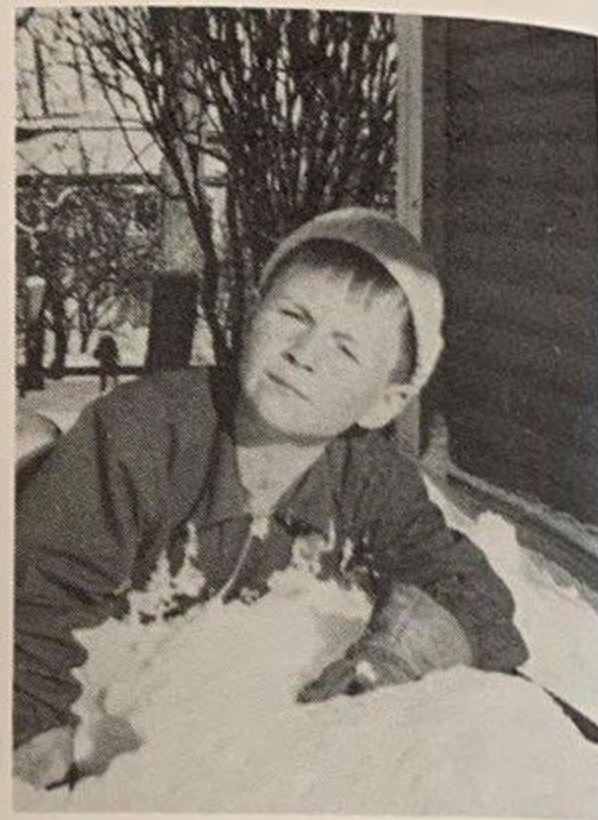
Rekan tarina kertoo vaikeuksista joita nuorella kaverilla on ammattiin ja elämään pyrkiessään. Se kertoo myös, että teollisuus ja satama ovat olleet ne leivän lähteet ja elämän avaimet useimmille naantalilaisille. Järjestöihmisenä Reka lienee myös esimerkki siitä, että vapaaehtoinen seuratoiminta on se koulutie, joka kehittää ihmisiä yhteiskunnan vaativimpiinkin tehtäviin. Reka on tällä hetkellä valtuuston pitkäikäisin luottamusmies – se kertokoon.

Naantalihan on aina ollut kesänviettopaikka – eikä tämä maine täysin kuollut ankeina aikoina. Kesää viettämään

ja sotaa pakoon saapui tänne aikanaan Sirkka Grusell. Noo, eihän tämän näköistä tyttölasta enää pois päästetty. Nimi vaihtui Luotoseksi ja asuinpaikaksi jäi Luonnonmaan rauhaa maisema. Luotosten yritteliäisyys lienee tarttuvaa, sillä omaa kampaamoliikettä piti Sirkka-kin aluksi kymmenisen vuotta kunnes vaihtoi sen ammattiopettajan vaatimaan tehtävään.

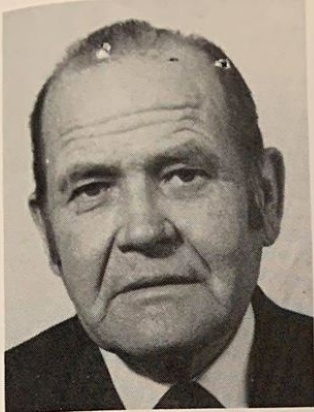
Kiinnostus kunnallisiin tehtäviin ja vastuuseen lienee syntynyt jo varhain ja luonnollista tietä. Olihan aviomies Erkki eräs avainasemassa ollut vaikuttaja jo silloin kun Naantalin kaupungin ja maalaiskunnan yhdistämistä suunniteltiin.

Vuosiluvuista seuraava on 1946, se pakottaakin puhumaan itsestään. Isoisäni Antton oli kuollut 1904. Isoäiti hankki naantalilaiseen tapaa elannon kylpylaitoksella kylvettäjänä. Huoneet vuokrattiin kesävieraille ja itse asuttiin "kesämurjussa". Isäni oli sähkömies, hän työskenteli lähes koko työikänsä kaupungin ulkopuolella, koska sen alan töitä täällä tuskin löytyi. Yhteiskunnalliset harrastukset olivat kuvassa jo varhain. Isovanhempani olivat Naantalin Työväenyhdistyksen jäseniä ja Antton-isoiä valtuusmiehenä jo ennen nykytyyppistä valtuustoa. Isäni taas kulki pitkän historian työväenliikkeessä jo vuodesta 1916 – kautta vaikeinpienkin vaihteiden.

Tätä taustaa vasten ei ole ihme, että omakin syntymäni oli yhteiskunnallinen tapaus. Ei siis se syntymä vaan synnytyksen. Tuolloin oli nimittäin pelko, että pieni Naantali menettäisi ainoankin kättilöviran kun työtä ei ollut tarpeeksi, siksi minunkin syntymäni juuri silloin oli tärkeä tapaus. Poikasena ehdin vielä osallistua Naantalin historiaan kaivamalla savea Kylpylaitokselle. Johtuiko kenties siitä vai muista syistä, että laitos sitten pikapuoliin lopetettiin. Monien ikätoverien tavoin olen joutunut etsimään työn ja toimeentulon Naantalin ulkopuolelta. Koska liikkumisen ja osallistumisen keinot ovat tässä yhteiskunnassa laajentuneet en ole kokenut niitä vaikeuksia kuin isä-Armus aikoinaan.

(Miten lie lapsuuspäivien Naantali Mikkoa koulunut – mene ja tiedä – tuloksesta on kuitenkin "jäykkä jässikkä", jonka mielipiteille on nyt, vuosien saatossa, kasvanut mittaa ja painavuutta. Toiminnan painopiste on muualla, mutta sana jyrähtää kotikylänkin tanhuvilla, milloin ote helittää ja pelin säännöt hämärtyvät. Lokakuun valtuuston kokous lienee esimerkki.)

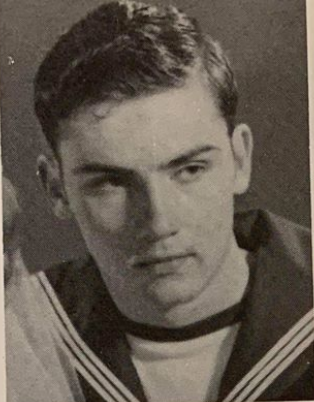

Seuraavaksi tullaankin jo 50-luvulle. Alettiin rakentamaan Naantalinsaahaa ja se toi mukanaan Antti Mäkelän, valtuuston ikäpresidentin. Uskalias rämää, kauppaneuvos Toivo Saarni, perusti Naantaliin sen ensimmäisen yli sadan hengen työpaikan. Ja tuon pystyttämisen johti käytännössä Antti Mäkelä. Hän oli koko sielullaan työssä mukana, alun tukkimisesta aina lopulliseen vastuuseen saakka. Kovat otteet ja peräänantamattomuus ovat olleet välttämättömyys tuon sahan toiminnalle, samoin yli 30-vuotiselle yhteistyölle raudanlujan kauppaneuvoksen kanssa. Antti on näissä ympyröissä kasvanut ja kaarnoitunut, siksi hän lieneekin ryhmämme värikkäin jäsen. Uutiset kertovat jatkuvasti Antin tarttumisesta asioihin. Katsomme, että se on tulosta juuri elämän opettamasta ehdottomuudesta. Työ on työtä ja leikki on leikkiä. – Ne on pidettävä erossa.

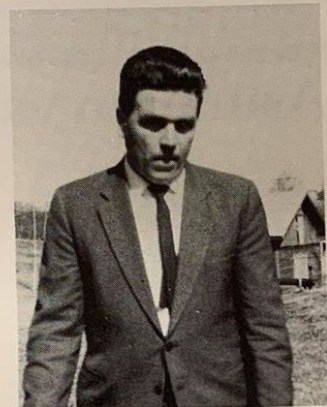

Meri heitti Naantaliin myös Elorannan Railin. Rymätylän flikka oli avioitunut konemestarin kanssa, kokeili itsekin merellisiä hommia päätyen kuitenkin Naantaliin turvasatamaan. Koulun keittiöltä käsin hän on huolehtinut pienten naantalilaisten hyvinvoinnista, siitä materialistisesta puolesta. Raili on hoitanut perheensä ja työpaikkansa sekä lisäksi osallistunut mittavasti työvään järjestötoimintaan ja hoitanut kunnallisia luotamustoimia. Väitetään, että koti ja perhe estävät naisen vapautta osallistumiseen ja yhteiskunnallisiin harrastuksiin. – Tässä Raili lienee melkoinen myyttien murtaja.

Urpo Alho siirtyi v. 1960 Maskusta Juurikassokerille. Hiljenvä maaseutu karkoitti niihin aikoihin poikiensa teollisuusseutujen leipiin. Nämä keskukset eivät kuitenkaan olleet varautuneet tähän, asutuspula oli huutava ja pieni vinttikopero oli Urponkin ensimmäinen maja. Yhteiskunnan terästynyt ote asuntopolitiikassa sekä myös ihmisten uutera omatoimisuus on suuresti muuttanut kuvaa tällä alueella. Urpon oma panos molemmilla sektoreilla on kuvassa

mukana, yltäväthän luottamustehtävät jo kaupunginhallitukseen asti. "Sokerin" pääluottamusmiehen tehtävät ja paikallisen Metalliosaston puheenjohtajuus kertovat myös luottamuksen suunnan.

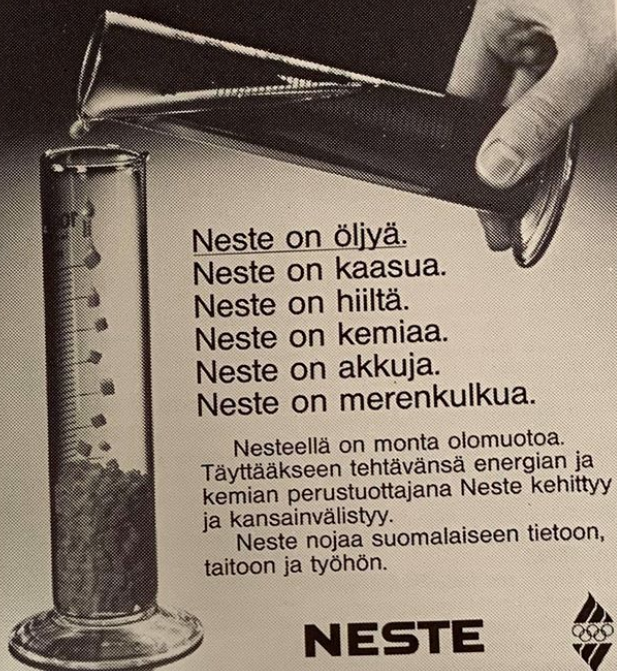
Vuonna 1925 syntynyt Jorma Pohjara siirtyi vasta aikamiehenä Naantaliin. Jorma kulkeutui ikänsä "kaluston mukana" – olihan hän jo tehnyt pitkän työrupeaman IVO:n leivissä muualla Suomessa. Jorman järkyimpiin kokemuksiin kuuluu ensimmäinen yö Naantalissa ja herääminen Unikeonkestien riehaan. Ehkä tämä kokemus ajoikin Jorman Taimon rauhallisempiin maisemiin heti kun tällä alueella asuntotoiminta alkoi. Työ toi siis Jorman Naantaliin, mutta toimen miehelle on löytynyt monta puuhaa sekä järjestöelämässä että kunnallishallinnossa.

Naantalin merellinen sijainti, sen vanhaa kunnioittava viihtyvyys ja samalla uusien asuntoalueiden luoma mukavuus lienevät olleet ne tekijät, jotka toivat Pasasen Irmelin vanhempien tänne Naantaliin. Opintojen päätyttyä hän tosin jäi Turun Yliopiston palvelukseen, mutta avioliitto kun muutti nimen Irmeli Aalloksi, oli pysyvä naantalilaisuuskin selviö. Kehittyvä kaupunkimme, joka turvaa niin lasten päivähoitoon kuin paikalliset terveyspalvelutkin, suo mahdollisuudet tällaiseen kahdella paikkakunnalla toimimiseen. Irmeli on ehtinyt olla jo

jatkuu sivulla 7

NESTEEN MONET OLOMUODOT

Neste on öljyä.
Neste on kaasua.
Neste on hiiltä.
Neste on kemiaa.
Neste on akkuja.
Neste on merenkulkua.

Nesteellä on monta olomuotoa. Täyttääkseen tehtävänsä energian ja kemian perustuottajana Neste kehittyy ja kansainvälistyy.

Neste nojaa suomalaiseen tietoon, taitoon ja työhön.

NESTE

A-ryhmän sähköurakoitsija

SÄHKÖ-INSTO

21200 RAISIO
921 - 782 168

Kaikilla aloilla on huippunsa. LVI-asioissa nimi on

Turku

VIATEK OY
SUUNNITTELUA - KONSULTOINTIA

Eerikinkatu 6 b
20110 TURKU 11
puh. 335 555

Bergeninkatu 2 E-F 20310 Turku 31 Puh. 921 - 390 165

Se kuun pimeä puoli

Punkkareiden tilitys:

Naantalissa pärjää suhteilla

– Pistäkää sen jutun otsikoksi: Naantalissa on hyvä elää suhteilla, sanovat Sidi ja Sauke, kaksi naantalilaista peruspunkkaria.

– Miten niin? kysymme.
– Vittu, miten niin ei olisi? vastaa Sidi ja kiipeää Alikadun nuorisotalon katolle tumppaamaan tupakkansa.
– Kyllä täällä Naantalissa pärjää, jos oot VG:n tai vastaavan jäsen. Sillon kyllä löytyy työpaikka ja olet kiva kaveri ja sillon saat olla työpaikallasi rauhassa, jatkaa Sidi tuluaan alas katolta.

Kävimme jututtamassa eräänä sunnuntai-iltapäivänä Sidiä ja Saukea. Kyselimme miltä tuntuu olla punkkari porvari Naantalissa. Valitsimme punkkarit sen takia, että punk-liike on ehkä näkyvin nykyajan nuorisoryhmittymistä. Pojilla oli paljon kerrottavaa; poliisista, rauhanaatteesta, kanssaihminen suhtautumisesta ja väkivallasta.

Sauke kertoo, että hänen työpaikkas-
saan työtoverit tekevät toisinaan asiattomia huomautuksia punk-ulkonäön takia.
– Ne unohtaa, että mun ulkonäköni ei vaikuta mitenkään mun työtehooni. Mutta työtehoon kyllä vaikuttaa jarkuva vittuili.

Rasistinen yhteiskunta

– Nykyinen yhteiskunta on rasistinen. Joka paikassa sorretaan vähemmistöjä. Mustalaisia, homoja jne. Mun mielestä rasismia on myös se, että punkkareita vainotaan niitten ulkonäön takia. Mä sain turpiini Turussa, kun yks kaveri tuli sano-
maan, että "Mä en pidä sun ulkonäöstä", ja löi samantien. Kun mä menin valittamaan poliisille, poliisi sano, että "Ei oo ihmisen olet ton näkönen", kertoo Sidi.
– Ja lehdet kirjottaa paskajuttuja punkkareista. Yleensä niissä on jotain semmosta, että punkkarit on väkivaltaisia tai, että ne hajottaa paikkoja, laukaisee Sauke.

Poliisitko väkivaltaisia?

Pojat ovat kokeneet myös poliisin väkivaltaisuu-
den.

– Poliisit suhtautuu punkkareihin vittu-
maisesti. Punkkarin ei tarvitse tehdä mitään, kun se viedään putkaan. Poliisit vainoo tiettyjä tyyppisiä kaikkein eniten.

Sauke kertoo, kuinka erään kerran hänen ollessaan tyttöystävänsä kanssa kaikessa rauhassa – tosin humaltuneena – kaupungilla, poliisi käski hänen painua kotiin. Sauken ja tyttöystävän jatkaessa kävelystä poliisit tulivat viiden minuutin kuluttua ja nappasivat Sauken. "Jaaha Salomaa, eikö ollut puhe, että menisit kotiin? Tulepas mukaan." Poliisit iskivät Saukelle käsiraudat käteen ja paikasivat hänet siviili-Ladan konepellille. Käsitte-
hän tuloksena Sauken silmät tulivat mus-
lyn tuloksena Sauken silmät tulivat mus-
tyksi, korvat kosketusaroiiksi ja kyljet pahaan kuntoon. Terveyskeskuksessa lääkäri vähättelei vammoja Sauken kas-
voissa ja kyseli: "Missä kunnossa kyljet ovat?". Sauke ei ollut maininnut lääkäril-
le kipeistä kyljistänsä mitään. Huolen-
sekin! Ja mistä tietoa?

– On saatanaa väärin, että poliisit pääse-
vät lyhyen koulutuksen jälkeen kadulle hakkaamaan. Käydään ensin reservi-
upseerikurssi armeijassa ja sitten men-
nään poliisikurssille. Siitä tulee sellaiset
suodattimet silmille, ettei paremmasta
väliä, selvittää luottamuksensa poliisei-
hin menettänyt Sauke.

– Eikä jepareita voi haastaa rosikselle-
kaan. Koska tapauksilla yleensä ei ole
todistajia. Sitäpaitsi raastuvan jälkeen
saisi vielä paremman vainon osakseen.

Isänmaasta

– Jos tätä maata, missä vittuillaan, haka-
taan ja vainotaan sanotaan isänmaaksi,
mä voin sanoa, että mulla ei ole isänmaa-
ta, toteaa Sidi.

– Punkkarit ei kannata väkivaltaa, vaikka
niin luullaan, vaan rauhaa. Ei me olla
mitään natsseja vaan pasifisteja. Mä en
mene armeijaan. Mä kieltäydyn aseista ja
menen siviilipalvelukseen.

– Armeija on vapaudenriistäjä. Siellä
tehdään kaikista samanlaisia kritiikkito-
mia ääliöitä. Armeijassa olet yksilö vasta
sitten kun töppäät jotenkin. Seurauksista
vastaat yksilönä, muuten olet harmaata
massaa.

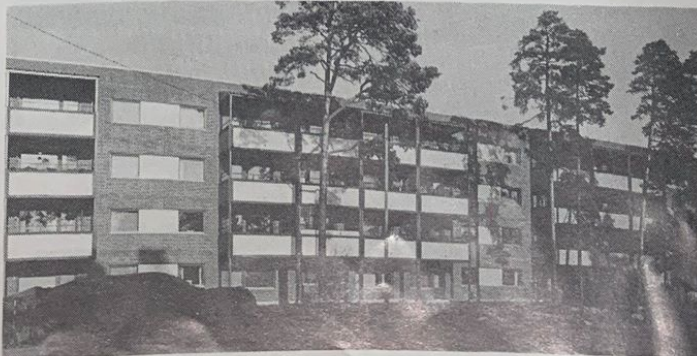
– Ei 19-vuotiaat jatkätkä ole valmiita mene-
mään armeijaan, tai oikeastaan armeija ei
sovi kenellekään. Sotailutoksen läpikäy-
nyt tulee sieltä ulos toisena ihmisenä
minä minä on mennyt. Ja ellet mene
armeijaan sut leimataan homoksi, isän-
maan petturiksi tai pelkuriksi.

Punkkarit sorsittavana

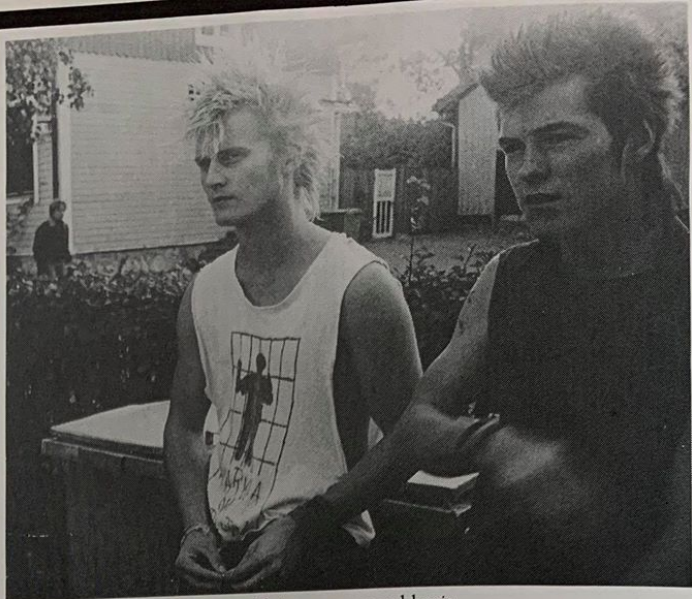
– Kesällä Naantali on niinku viidakko.
Koko ajan saa pelätä, että saa turpiinsa.
Kaupungilla ei uskalla liikkua kuin isoissa
ryhmissä. Ja ihmiset luulee sillon, että me
ollaan niitä pahimpia mellastajia. Viime
Unikeonkesteillä kävi poliisimestaril-
ta käsky, ettei Kailon sambajuhlisiin saa
päästää yhtään punkkaria.

– Ja järjestysmiehet kyllä noudattivat tätä
käskyä. Yksittäisetkin punkkarit käänn-
tettiin – ei kovin ystävällisesti – sillalta.

– Ei punkkarit ole väkivaltaisia, päin vas-
toin. Kaikenlaiset sensaatiolehdet on
ottanu punkkarit silmätkuiksi ja tehneet
niistä mummonhakkaajia. Kyllä punkka-
ri on yleensä se turpaanottava eikä hak-
kaava osapuoli.

Isännöitsijäntien vuokratulo – kaupungin omistama. Vuokra 14.4.83 mukaan 18 mk/m².

Sidi ja Sauke – kaksi naantalilaista peruspunkkaria.

Asumisen vaihtoehtoista

Jos olette naantalilainen asunnontarvitsi-
ja, yleensä nuori-pari, joka haluaa perus-
taa perheen syystä tai toisesta (yleensä
kuitenkin "siitä" syystä) on vaihtoehtoja
asuntomarkkinoilla PERIAATTEESSA
runsaasti.

Voitte mennä pankinjohtajan puheille
pyytämään lainaa joko vapailta markki-
noilta hankittavaan ns. kovanrahanasun-
toon tai sitten asuntohallituksen lainoi-
tamaan ns. arava-asuntoon, edellyttäen
etteivät tulonne ylitä aravan tulorajoja.
Onneksi olkoon, jos saatte lainan kovan-
rahan asuntoa varten. Silloin voitte ostaa
asunnon vaikkapa Merinaantalista, joka
on lähellä kesä-Naantalia ja jonne teille
rakennetaan kaupungin varoilla tyylikäs
oma venesatama. Tämän lisäksi saatte
vähentää verotuksessaa lainojenne korot
25000 mk:aan asti ja näin yhteiskunta
maksaa koroistanne usein jopa yli puolet.

Nuorisotoiminnasta

– Naantalissa on kyllä varaa järjestää kai-
kenmaailman kulttuurijuhlita ja unikeon-
kestejä, mut nuorisokonsertit on kiven
takana.

– Monitoimitalo on pimeä paikka. Ei siel-
lä voi tehdä mitään muuta kuin kuunnella
diskomusaa tai pelata biljardia. Nuori-
sotilojen pitäisi olla sellaisia missä nuoret
itse saisivat päättää mitä tehdään. Lepa-
ko alkuaikoinaan on aika hyvä esimerkki.
Eikä siitä tulisi yhtään sen kalliimpi kuin
tollasesta edustusmonitoimitalostakaan.
– Musiikkiharjoittelutilat täällä on kui-
tenkin hyvät, toteavat Vaurio-yhtyeessä
soittavat Sidi ja Sauke.

Myös inflaatio syö lainojanne ja muuta-
massa vuodessa velkojenne osuus asun-
tonne arvosta on reilusti vähentynyt ja
teillä on omaa pääomaa, jota vastaan
saatte taas uutta lainaa, jotta voitte ostaa
isomman ja vielä viihtyisemmän asunnon
vaikkapa vanhasta kaupungista. Siellä
sitä vasta hauskaa on! Asuuhun siellä
muitakin hyviä asioita.

Onneksi olkoon myös teille, jotka olet-
te saaneet arava-omistusasunnon, teihin
päätee sama kuin kovanrahan asunnon
saajaa, paitsi yhteiskunnan tuki korko-
menoihinne ei ole yhtä suuri, sillä tulon-
nehan ovat pienemmät kuin kovan-
rahanasunnon ostajan. Ette myöskään
voi ostaa asuntoanne Merinaantalista
ettekä vanhasta kaupungista (eihän kor-
keatasoista aluetta voi pilata arava-asun-
noilla).

Mutta voi teitä, jotka ette ole onnistu-
neet tai halunneet saada lainaa asunnon
ostoa varten. Toki teilläkin on mahdollii-
suuksia. Voittehan hakea vuokra-asun-
toa, niitkin on monenlaisia. Voitte yrit-
tää löytää yksityisen omistaman vuokra-
asunnon, joita Naantalissa tosin ei ole
montakaan. Voitte hakea aravavuokra-
asuntoon, joita Naantalissa on nelisen-
sataa, tosin teidän kaltaisia asunnon-
hakijoita on asuntoa kohteen kymmen-
kunta. Jos kuitenkin onnistutte saamaan
aravavuokra-asunnon, joka annetaan
sosiaalisin perustein, niin maksatte vuok-
raa jopa yli kaksikymppiä neliöltä kuu-
kaudessa esim. 60 m² kaksiosista yli
1200 mk kuukaudessa (saman verran kuin
viereisessä arava-omistusasunnossa asu-
vat itse verohelpotusten jälkeen maksat
asumisestaan). Te ette vain tule kos-
kaan saamaan asuntoa omakseenne ettekä
asuntoa vaihtaessanne pysty hyödyntä-
mään vanhaa asuntoanne. Teille tulee
olemaan oman asunnon hankkiminen
vaikeaa, koska asumismenonne ovat jo
yhtä korkeat kuin omistusasunnossa asu-
valla, sen vuoksi on vaikeata ryhtyä asun-
tosästäjäksi.

Mutta mahdollisuusiahan on: voitte
hakea vuokralle Naantalin kaupungin
omistamiin asuntoihin, joita on kuuti-
senkymmentä ja joiden vuokrat ovat huo-
mattavasti halvempia kuin aravavuokra-
asuntojen. Niihin tuskin on mahdolli-
suutta ellei satu olemaan kaupungin
vähäosainen johtava virkamies, esim.
sosiaalijohtaja.

Vaihtoehtojahan teillä on – vai onko?

Teksti ja kuvat: Ari Rapo ja Heikki Aalto.

Mynämäen Maanrakennus

Mynämäki — Puh. * 707800

- kunnallistekniikkaa
 - kaukolämpöä
 - satamarakennuksia
- ym. maarakennustöitä

Juhlimme...

monessa mukana, mutta uskomme, että hänen panoksensa kunnallispolitiikassa on silti vasta edessäpäin.

Vanhan puutalokaupungin elämänläheistä rauhaa ja viihtyisyyttä kai tuli etsimään myös valtiotieteen lisensiaatti Pekka Hjelt vuonna 1968. Pekka on myös yliopistomiehiä ja joutuu työkseen kulkemaan Turun ja Naantalin väliä, mutta kuten todettiin, tänä päivänä sei ei ole este – tuskinpa haittakaan. Lyhyehköstä ajasta huolimatta on Pekka ehtinyt tehdä jo mittavan työn kaupunkimme järjestö-että kunnalliselämässä. Ja jatkoa ilmeisesti seuraa.

On tietenkin vaikea löytää sitä selvää punaista lankaa, joka liittäisi ihmisten vaiheet kaupunkikuvan kehitykseen. Jotakin kaupungin kasvun tuomasta muutoksesta kertonee se, että ryhmämme 12 jäsenestä vain kahdella on varpaitten välissä tätä Naantalin sirkeätä sinistä savea. Muiden pienet varpaat ovat kailvelle hietikkoja ja somerikkoja kokonaan muualla Suomessa.

Kehityksen kulku on muutenkin yllättävää. Joskus miltei irvokasta. Ensimmäinen maailmansota päättyi Suomen itsenäistymiseen ja sitä tietä suureen rakennustyöhön. Naantalilta se vei varakkaat

"ruplaturistit" ja miltei pelkästään kylpylän varjossa elävä kaupunki kuivettui entisestään. Vuosien 1939–44 tapahtumat olivat taas suurin kansallinen onnettomuutemme, jonka seuraukset olivat mittaamattoman raskaat. Mutta vastavasti se toi Naantalin sataman maailmankartalle ja ympäröi sen kasvavalla teollisuudella. Näin päättyi 500 vuotinen paikallaanpysynyt ankeus ja kaupunkimme kiskaistiin voimalliseen kehitykseen – vauraudella mitattuna miltei sen kärkeen. Näin heittelee meitä elämän arvaamattomuus. Valitettava tosiasia kuitenkin on, että rajuimman kehityksen ajan Naantalissa riideltiin. Kehitys ja Naantalin ulkopuoliset olosuhteet olivat kuitenkin paikkakunnan voimia paljon vahvemmat. Ei siis omat törmäilymekkään olleet esteenä kehitykselle.

Tänään on tilanne toinen. Monet maailman muutokset ovat kulkeneet meidän kannaltamme epäedulliseen suuntaan. Esimerkiksi Suomessa on, tai on tulossa, kolme Naantalia syvempää satamaa. Öljy ja hiili eivät enää ole yhtä ylivoimaisia energianlähteitä. Tänään me joudumme kamppailemaan asemattamme jotta Naantalin satama ja teollisuus säilyttäisivät edes suhteellisen asemansa. Tämä kamppailu vaatii erityistä yksituumaisuutta ja meillä on nähdäkseen toimiva ja hyvä kunnallisdemokraattinen malli. Se on aivan toista luokkaa, kuin valtuusmies Anton Rönholminkin aikana. Meillä on myös näyttöä siitä, että tuloksia on mahdollisuus saavuttaa yhteisin ponnistuksin. Kunnallismiehet, keitä he sitten ovatkin, ovat jatkossa paljon varti-joita, ei niinkään siksi, että he voivat mahdottomia saada aikaan, vaan ennenmuuta siksi, että he voivat paljon menettää.

Yhteinen Naantali 2/83

Julkaisija: Naantalin työväenyhdistys r.y.
Vastaava: Erkki Peltonen
Painopaikka: Kirjapaino M. Ek Ky 1983

Insinööritoimisto

Åke Jokela Ky.

LVI-suunnittelua ja valvontaa.

Turku • Ruissalontie 3 • puh. 302 211

RAKENNUSTOIMISTO

VEIKKO NIEMI OY

UUDISRAKENNUKSET – SANEERAUKSET
Pulttikuja 2, 21110 Naantali 2. Puhelin (921) 757 720
SOITA TULE KÄYMÄÄN NEUVOTELLAAN

Naantalin keskustassa Asunto Oy Hamppukehuunkatu 4

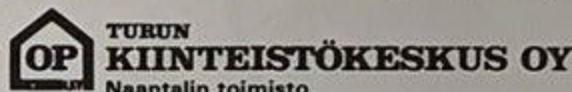
Rakentaja: Rakennusliike Pekka Heinonen

Talot valmistuvat keväällä v. –84, vapaina seuraavat huoneistot:

2 h + k + sauna 67,5 m² + terassi + parveke
4 h + k + sauna 88 m² + terassi + parveke
5 h + k + sauna 101 m² + terassi + parveke

Huoneistokohtainen energiamittaus, toimivat pohjaratkaisut, sisustusmateriaalit ja värit voit vielä valita, suojaisa sisäpiha-alue.

Lisätietoja:

Tullikatu 12, puh. 753 003

Sähköinsinööritoimisto

KUNTO LEHTO OY

Sähkö- ja teletekninen
suunnittelutoimisto

- Konsultointia • Teollisuuden ja talonrakennusalan sähkötekniistä suunnittelua • Tietokoneohjattua automaatiota • Valvontaa

Itäinen Pitkäkatu 39 B 39

Puh. * 511888

Jos he eläisivät tänään hekin kuuluisivat KTV:hen

Jos olen yksin, en pysty paljonkaan vaikuttamaan työoloihini. Mutta kun meitä on paljon, vaatimuksemme ovat painavia.

Mikä se KTV oikein on?

KTV on kaikkien Suomen kuntien palveluksessa olevien työntekijöiden yhteinen liitto. Meitä on jo 171 000!

Naantalin kaupungin
työntekijät ja
viranhaltijat KTV ry

INMEKTOR KY

Tullik. 15 - puh. 752705,
halli *752284

Elintarviketeollisuuden
insinööritoimisto

Eduskunnasta

"Vähän nolosti on käymässä myös kokoomuksen varjobudjetille. Hallitushan esitti verotukseen vain 6 prosentin inflaatiokevennystä ja kokoomus kunnon oppositiopuolueena vaati puolet lisää eli 9.

Nyt kuitenkin sd-insinööri Mikko Rönholm on taskulaskimineen löytänyt pahan pukin kokoomuksen verotaulukosta. Jos kokoomuksen esityksestä tulisi tosi, nousisi vero 65 000 markan vuositulolla 1 500 markalla hallituksen esittämästä.

Kokoomuksen veroekspertti Ulla Puolanne onkin esittänyt ihan eduskunnan puhujapöntöstä Rönholmille julkisen kiitoksen taulukkojen laskuvirheen korjaamisesta.

Näin kertoi Turun Sanomat taannoin. Pari vuotta sitten kerroimme yrityksestä muuttaa valtionyhtiöitten verotusperusteita. Joka päätös olisi ollut kohtalokas mm. Naantalin veroäyriin.

Mikko ja taskulaskin silloinkin toimivat ja "uudistus" jäi tekemättä.

Harrastavat ne jotkut kansanedustajat näköjään muutakin kuin IPU-lua!

Ohittamaton herkku
Kauppa Naantalissa
K-halli.

**UKKO-
PEKKA,**

UKKO-PEKAN TUKKUOSAS.
JA KOTIKEITTIÖHME
TYÖLLISTÄVÄT NAANTA-
LIN, RYMÄTTYLÄN, MERI-
MAŠKUN ALUEELTA 32
TYÖNTEKIJÄÄ JA NOIN
25 TILAPÄISTÄ (ILTA-
LAUANTAI- JA KESÄ-
APULAISINA.)

ARKKITEHTUURITOIMISTO JAAKKO LEHTINEN

Luostarinkatu 14 A 9
21100 Naantali
puh. 921-751 444

Arkkitehtitoimisto

Aarne Ehojoki & Kumpp. Ky

Turku. Eerikinkatu 26
p. 336 133

**TARVITSETKO
BUSSIA
ROOMAAN,
MOSKOVAAN,
GÖTEBORGIIN,
HELSINKIIN TAI
RYMÄTTYLÄÄN...**

Pyydä tarjous meiltä.

FÖRBOM

Tilausajoon erikoistunut.
Satakunnantie 100, Turku, puh. 921-395 800

**TERVETULOA
NAANTALIIN**

Nyt
rakennamme
kylpylaitosta
Naantaliin.

Rakennustoimisto
S. Kujala
Hämeenkatu 28 puh. 513 111

IVO

**pitää pyörät
pyörimässä.**

Jotta pyörät pyörisivät, maassa tarvitaan energiaa,
jonka hinta kestää myös kansainvälisessä kilpailussa.
Liian kallis energia vaikeuttaisi kilpailukykyämme.
Tämän seuraukset näkyvät suoraan esimerkiksi työttömyys-
luvissa.

IVO pyrkii pitämään energian hinnan niin alhaalla
kuin mahdollista.

Tiedämme, että pitkät sarjat ja suuret tuotantoyksiköt
alentavat kustannuksia.

Myös sähköä kannattaa tuottaa
suurissa yksiköissä. Näin sähkö tulee
edullisemmaksi meille kaikille.
Ja pyörät pyörisivät.

IMATRAN VOIMA OY
Naantalin alue

NAANTALISTA

**purjehdit aina
edullisesti
Ruotsiin**

**Tutustu edullisiin
vaihtoehtoihimme!**

Naantali. Ruotsin Satama, puh. 921-751 919